

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap, április 11

Tizedik évfolyam.

VALAMI: BÁNHIDYRÓL.

Budapest, árp. 8.

Mikor a szabadelvű-párti streikolók új pártmonstrummá alakultak, akkor volt az is, hogy kimondták: miszerint a vám- és bank-kérdéseket kivéve, csak olyan szabadelvű párti alapon állnak ők is, akár Tisza Kálmán.

És elmúlt a banknak meg a vámnak kérdése, lezajlottak a parlamenti viták, és elkezdődött hangoztatása annak a véleménynek: nem jó lenne-e tehát, minélutánha hogy a bank meg a vámkérdés a pártnak elvi álláspontot nem adhat, viszszerint a pártha, aminthogy vissza is tértek egynehányan.

Hja! de mikor hát kolompokok valának, mikor a kolompokoknak terveik valának, de korántsem az, hogy ők bank és vámtügyi alapon alkossanak különpartot hanem, csakhogy különpartot alkossanak. A bank és vámtügyi kérdések mindössze is czégnak voltak használatok, s miután a czégek elköptak, azon kellett lenni a kolompokoknak, hogy más czéget alkalmazzanak, melyről a hívek nyája ráismerhessen az akolra, különben eltéved, és be talál térti valahogy a szabadelvű-párt kapuja alá.

Csak azért hozzuk fel e dolgokat, miszerint kimutassuk, hogy milyen erőltetett dolog volt ez a habarékiaskodás mindjárt kezdetben, és soha sem volt ott elvi kérdésnek még csak egy porczikája sem olyan, mely a bank és vámtügyi kérdések után kapaszkodó ponttill szolgálhatott volna.

Hanem a pártvezér uraknak, kik hamár egyszer benne voltak, hát továbbra is szerettek volna pártvezérek maradni, míg majd egyszer a hánykodó habarék hajójából a kormányzás révpártjára ugorhatnak, — hozott a szerencsés körülmény új czéget mindig: „Hol Plevna,“ hol „Bosznia“, hol a „berlini szerződés“, hol a „bosnyák közigazgatás“, szóval mindig volt valami a kapu fölé szúrva, addig ameddig t. i. az a kérdés szőnyegen forgott, egész addig, míg egyszer csak ott álltak, hogy nem volt többé czégnak való hangzatos frázis, hanem hát most már, kolompok urak elő, ki kell találni valamit!

A KELET TÁRCZÁJA.

Munka után édes a nyugalom.

(A választó-hét után.)

E szép jelszót nemcsak az erdélyrészi szabadelvű hírlap-irodalom első munkásának és mentorának: Méhes Sámuelnek házsongárd (Hasengarten)-oldali mulatókaja homlokzatáról ismerheti a kolozsvári idősebbeske publicum, hanem e mai szent napon saját tapasztalatából is tudhatja.

Az epsomi löverseny-hét, mint mondják és írják, oly izgalomban tartja a tájt, sőt a messzi vidékeket is, hogy ügyszólván Anglia szeme néz feszülten a versenygyőz paripák minden léptére s a hírlapok repoterei és a nagy közönség viszszafojtott lélekzettel lesi, hogy melyik é a czélhoz egy fél lőféj elöb: Gladiator-e, vagy a May Flower?

Az oxfordi és cambridge egyetemek csolnak-versenye szintén világhírré vergődött már s nemcsak a tiszteletreméltó leendő tudósok, kik a hajóslégység mesterséget megirigylve, többet szorongatják kezökben az evező nyelét, hogysem a könyveket és tollat, hanem a meszsziről összesereglett t. ez. publicum is nem alszik, nem eszik (de annál többet iszik), csak hogy részt vehessen az izgalmak ama változatainak ideg-ingerlő hatásából, a mely nézőt és versenygyőzt egyenként elfog, valahányszor része-se, vagy akár csak szemlélője lehet a bizonytalanság folyamatának, melynek végkimenetete kétes, melynek tényezői közelebb vagy távolabb érdeklí a szemlélőt, melyépen kétes volta által köti le a figyelmet, hozza kellemes bizsergésbe a vért, s melyet legjobban a szenvedélyes kártyás ösmer a „gusztá“ esélyes, csöppenként élvezett kéjeiből.

Az ilyen végzett munka után élvezett nyugalmat megzavarhatja ugyan a fogadásos könyv deficités zárata, melyből kitűnik, hogy a

És addig addig tanácskoztak, sopták az ujjukat, meghúzogatták az orrukat, hogy elvégre is kisütöttek valamit, kisütöttek még pedig azt, hogy miután a pártnak eddig számbavehető programja nem volt, — noha programja ugyan már volt akár mennyi, — tehát csinálni kell egy számbavehető programot.

És csináltak csakugyan ismét egy számba nem vehető programot, melyet Szilágyi Dezső nagy szívfájdalmak közt zokogott ugyan el az országgyűlésen, és a „Pesti Napló“ meg is dicsérte érte másnap csuful, hanem annyi igaz, hogy totaliter felsült vele, s lett a pártprogramja ismét olyan, melyet megkereszteltetés után azonnal a sutba tettek, és nagyön örültek volna, ha meg nem született volna.

Ezt is csak azért mondjuk el, hogy rá mutassunk, miszerint a „Habarék“ egész élete nem volt egyéb erőlködésnél és kinlódásnál, és hogy soha nem volt egy jel lemvonása, melyből természetes existenciára lehetett volna következtetni. Noha a párttőke készítésre megragadott minden legkisebb alkalmat, hogy még egyes ember magán ügyeit is állami dologgá fújta föl, még sem sikerült neki soha de soha, csak egy hajszálnyira sem, hogy egészséges alapra tegyen szert.

Mert hát miféle kinlódó párttaktikából fakadt az a bizalmatlansági kérdés is, melyet Apponyi táltal, — hazard-játék reményének fejében a t. ház elé, mint a pénz fogyatékán levő roulettirozó, mikor utolsó garasát dobja oda: hátha ki jön?...

És számtalan meg számtalan ilyen hazardírozás, manővrirozás, kaeskarings kigyó tempók meg krokodilus sirások voltak azok az eszközök, melyek által a párt magát eddig a la Blondin fentartotta, nem is annyira a párt, mint inkább a párt kötelén a párt gymnastái.

A józan közönség csak elnézte ezt a komédiát, mint valami mulatságot, mert hát nem tehet róla, túrni kelle a választásig, de hogy vátasztáskor úgy széthányja, hogy darabja is csak imott-amott akad, azt merjük hiúni.

De ami bennünket leginkább ámulásba ejtett, az volt: hogy nincs lát ebben a pártban egyetlen egy komoly gondolkozású ember, kinek a feje bele ne szédült volna.

végén is ennyi s ennyi font sterlingbe került az izgalom, a látvány s az a csomó taszigalódás, tyűkszem elgázolás, begyűrt kalap s lehasított frakk-számy, a melyet a löversenyterről, vagy a folyam partjáról hazahozott a nézők kilencz-tized része; de azért mégis csak nyugalom az, s végig nyújtózva a kényelmes balczon, illatos theát szűrszörve s hozzá még illatosabb szivart szopogatva, még egyszer fölüljű az emlékezetben a tarka-barka látvány, visszaesendül a fillben a zajos biztatás, pártoló és ellenző nyilatkozatok hangja; mintha a fogadást vezető alkuszok, az árusok, a zsebmetszők bajszairól nyitnyitgése még egyszer ismétlődnek s a feszült figyelemmel hallgató környezet mindig újabb és újabb oldaláról értesül a nagy eseménynek.

S hát még azok a versenygyőz: lovak, joekeyk, istálló-mesterek, tulajdonosok és gazdák, evezősek, kormányosok, intézők, bírák és tanítók, minő édesen élvezhetik a nagy munka után a nyugalmat!

Mily önelégültséggel fogadja a tapsot, éljenti és bókákat a nyertes (a ló is!) s hogy el-sírúl, magát láthatatlanná téve, a vesztes — a ki mindig okát és pedig másban föltalált okát tudja adni vereségének. Egy fűszál, egy föllebent kendő, a csaton egy pecezt, az evező rúd-on egy bog vagy szálla, az irigyek egy elgáztett szava, a versenygyőz eselvetősei, sőt gazdaságai, mily tiszta világossá teszik, hogy ha ez s ez nem lett volna, a dolog egészen más-ként tört volna ki!

Most, a végén, mindenki tisztán látja, hogy hol volt elvtéve a dolog, hogy mit, és hogyan kell vala tenni, hogy a diadal biztosítva legyen vala. Ne támadt volna csak az az ÉKÉÉ szél — majd kitűnt volna, hogy ki mit ér! A nyertes pedig egy csöppet sem csodálkozik — hisz ő tudta s mondta is előre! De hát mit is akart az a másik — csámpás lovával, vézna csolnakával, rossz evezőseivel s még rosszabb lovászaival, vagy kormányosával!

Ámde, mi mindennek a nyugalomnak édes-sége a val a siestával, dolce far nientevel és diadalmi babérokön élvezett pihenéssel összeha-

na már e rettenetes „csintadratta bumbum“-ba, s ki ne látta, hogy az egész habarékoskodás egy csúfondáros komédia?

Ha pedig látja, tudja, érzi, felfogja; — hát nincs annyi bátorsága, hogy megmerje mondani barátainak, hogy: „Halljátok édes barátaim, de hát ez talán csak nem járhatja így, még sokáig? Mert hiszen amit mi csinálunk ezimborák, az egy valóságos bolond historia!“

Vártuk vártuk, hogy nem akad egy okos hang a nagy játékbán, mely ezen-képen fel merjen emelkedni, miután hogy itt nincs már semmi, de semmi féltetni való, azt az egyet kivéve, hogy hóbortosoknak talán csak még se tartson a közvélemény.

Elv nincs, nem is volt soha; czég már nincs, elkopott valamennyi; program sutra szállt, bizalmatlanság csuful megbukott, mi hát még az, amit figyelembe lehetne venni, hogy vajjon nem ejtene-e kárt benne a felszólalás?

Semmi, semmi! — Pártra nézve, házára nézve, mindenre nézve az lenne a kívánni való, hogy ez az énelgyős „ringelspiel“, csakugyan minél előbb megszűnjék.

És na! Végre valahára csakugyan akadt ember, ki a hallgatást nem tűrhetette tovább, s ki a bódítólag forgó sátor alól kimenekült!

Istennek hála! — Ezt mondtam; tiszta szívűl mondtam, mikor a B Á N H I D Y Béla báró nyilatkozatát olvasám. Egy ember végre valahára, aki a „csintadratta bumbum“-ot megúnta, és fel mer ellene szólni.

Vártam aztán, hogy mit fognak majd erre írni a habaréki újságírók?

És irtak sületlenségeket. Amily sületlen volt egész eddigi működésük, épen oly sületlenségeket irtak. Beszéltek erkölcsről, meghalásról, virágzó csicsókáról, meg isten tudja miről, na csak elég az hozzá, hogy rémségesen bolondokat beszéltek, mert ez az egyetlen egy párt az: hova nem kell elv mikor az ember belép, és ahol nem sérthet meg az ember elvet, mikor kilép. Ez a párt az, mely olyan mint egy ferblíz kompánia, melybe beléphet minden ember, tehet a blattra minden ember, kiléphet belőle minden em-

sonlival, a mely a választások után következik!

Most már mi is elnyújtóztatunk divánunkon s elbeszélhetjük miénknek a verseny-hét történetét, komoly és tréfiás mozzanatait. Elmondhatjuk, hogyan rugaszkodott a kis ponny futásban, s hogyan állott ki a szusz tüdejéből husz-harminez lépésre; hogyan esőtötött elő a ezífrán kifestetett omnibus, megrakva ízes comedibőllekl és habzó pezsgővel s hogyan zökkent kátyuba harminez vagy harminezöt yardnyira a kiindulástól, kettő-reesesenve tengelye, mert csak nietolva volt s az is rosszúl — ócska darabokból; az sem utolsó tréfi, hogy az elbizakodottságában vakmerő fogadó, a ki eddig minden tért megkésztetve húzott be s éles tekinté-vel majdnem bizonyosra tudta megmondani előre, hogy melyik lesz a nyertes és melyik a vesztes: hogy fölsült számításával s a ponny, az omnibuszon rajta vesztett, ellenben az a tizenhat markos soványos futó, melyre tizszeres pénzre fogadott, hogy csufosan lemarad már az első fordulónál, milyen szépen s biztosan érkezett be harmadmagával a hármast-futásban.

„Hát a csolnak-verseny?“

Az egyik könyved-legén indult, kormányosa kipróbált kézzel tartá az evezőt; az evezősök oly egybehangzó titemre húzták a lapátokat, hogy csupa gyönyörűség volt nézni! A kik ebbe a csolnakba ültek, pompás épségben, víg dalolás között érkeztek a célponthoz. A tris szélben csattogva lengett a főfőheri zászló, rajta a jelszó: „Excelsior!“ Mindenki a czélt tartva szemre előt, az elvállalt szerepet híven, buzgalommal végezé s ha néha, egy perezre megközelíté is a másik csolnak szép, karcsu járműket, a kormányos figyelmezteti az evezősöket, s három-négy evező-esapás ismét biztosítja a sikert s a révnél nagy, általános éljen fogadá a győzteseket.

A másik csolnak régi módj egy összetakolt szerszám vala. Itt-ott megérvődött oldalait eleget foltozták, kátrányozták, kenték-fenték; az egészet meg is festék újdíjat ríktó színűre, a

ber a nélkül, hogy kötelezve érezné magát valamire.

Igen.

Az olyan asztaltól, hol nincs egyéb czél, mint egyéni nyereszkesedés, az olyan asztaltól akkór megyek el mikor nekem tetszik.

És a kik itt meghalásról, meg virágzó csicsókáról beszélnek, hát azok igen bolondokat beszélnek.

KÜLFÖLD.

A Bismarck-valság egyelőre elintézteti, de tán nem végleg. A császár a kancellárhoz legfelsőbb kéziratot intézett, melyben kijelenti, hogy a lemondást nem fogadhatja el, s utasítja a kancellárt, tegye meg a szövetségtámas módosítására azon alkotmányyszerű javaslatokat, melyek a mostanihoz hasonló összetettközések jövődöbeli kikerülésére alkalmasnak látszanak. De minthogy a lemondás egyéb indokokból eredt, azt nem tekintheti végleg elintéztetnek.

Az angol szabadelvűek diadala egyre nagyobb arányokat ölt. Tegnapelőtt már 83 szavazatra ment többségök. Skócia ezuttal is hű maradt a vighék ügyéhez; eddig csak 2 konzervatívot, de 43 szabadelvűt választott s így ez utóbbiak csaknem teljesen kipusztították ellenfeleiket ez országból. A Beaconsfield-kabinet még nem nyilatkozott jövődöbeli szándékai iránt. Lemondása azonban kétségtelen s az angol közvélemény már teljesen megbarátkozott ez eshetőséggel.

A bonapartisták között most már Napoleon herceg ismert nyilatkozata után, melyben helyeselte a franzia köztársasági kormány rendeleteit, még nagyobb s még teljesebb a szakadás, mely alig is fog valaha áthidalatni.

A képviselőház ülése április 9-én.

A napirend: a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása.

Móricz Pál az egész tárgyalást nem annyira a gazdaság emelésére irányuló törekvésnek tartja, mint inkább azt látja, hogy az eszköz arra, hogy a minisztert személyesen akar-

másik zászlóját titokban tanácsnáltatták, de a hamis szél mindig úgy facsará nyelére, hogy csak az „ex“ szótag volt jelszavából kiolvasható. A kormányos egy igen tiszteletre méltó öreg úr vala, de bizony ő nem igen értett a kormányzásához. Szeme mindig a felhők között kalandozván, a vezényszót el-elfelejté kiadni s mivel az evezősök egy része a víz jobb, más része pedig bal parján szeretett volna kikötni, mert ennek itt volt egy kis dolga eligazítani való annak ott kellett volna iskolás fiát partra tenni: az evezés összeviessza történt s előre haladásuk olyan forma volt, mint az egyszeri gyereké, ki azért ért későn az iskolába, mivel olyan sík volt, hogy mikor egyet lépett előre, két lépéssel sikamodott hátra és a végén is csak úgy juthatott céljához, hogy megfordult, mintha haza menne s háttal nézett az iskolának. A szegény útasok, pedig sok igen tisztességes ember volt közöttük, a végén is kitéteték magukat a partra s gyalog folytatták útjukat, mert látták, hogy így soha célhoz nem jutnak. Leginkább sajnáltuk azokat a derék evezősöket, a kik minden erejük teljes megfeszítésével s a legjobb szándékkal dolgoztak — a verejtek csak úgy csorgott tiszta homlokukról, mert önzetlenül akarták a czélt szolgálni, de mi haszna, mikor az egyéni érdekeik által lekötött társak össze-viszsa kapkodása, ide-oda húzása ellensúlyozta jobb sorsa érdemes erőlködésüket.

Furcsa egy jelenség volt e csolnak szélén a párkányra kapaszkodott puffadt béka, mely nagyra tátott szájjal leste az elhulló morzsákat és röpkedő legyeket, hogy megülthesse bendőjét s mely egy-egy ilyen falatért, mint az érdekelt evezős rendelte, kész volt akár jődőt, akár esőt jósolni kurutyolással. Hogy aztán épen ellenkezője történt annak, a mit előre megjósolt, csöppet sem zavarta s egész önteltséggel sütkérezett, szinét változtatva, a napfényben, mikor esőt hirdetett volt s az esőben, mikor bizonyosra mondta a szép időt. A végén is, az történt vele, hogy — egyenes származéka levén a Phaedur pöffeszkedő békájának — addig addig fújta

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekén külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:]

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitater 5. sz.

Nyitltéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

ják megtámadni. A t. miniszter úr — így szól — bizonyára tisztában volt az iránt, hogy az ellenzék részéről valami kiváló bizalomban nem fog részesülni, nem is számított rá, hanem számíthat pártjára, mert mi képességebe, erőlyébe, munkásságába megbizunk (Ugy van!) mert azon a helyen annyi idő alatt senki többet ebben az érdeken nem tett, mint a miniszter. S ha felvesszük azt, hogy nálunk a kereskedelmi és földművelési tárca együtt van, el kell ismer-nünk, hogy azok közül, kik ezt a helyet elfoglalták, par excellent kereskedő egyik sem volt és így kereskedelmi, gyakorlati és elméleti szak-képzettséggel egyik előde sem bírt, miután azonban nálunk a kereskedés is legnagyobb mérvben mezőgazdasági cikkekkel fizetik, főtenyező a mezőgazdaság és a gazdasági képzettség. Ez okból én megnyugszom és azon a helyen szívesen látok egy mezőgazdát és ezek-nél fogva a t. miniszter úrnak, miután iránta bizalommal viseltetem, a költségvetését szívesen megszavazom. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.)

Thaly Kálmán a sertés-kereskedés fontosságára hívja fel a kormány figyelmét s a quarantine fenntartását csak akkorra ajánlja, midőn az tényleg szükséges, szükségesnek tartaná a magyar sertés-kereskedés érdekében az amerikai disznózsír és húsnak az európai piacokról és legközelebb a belföldről kritikáját.

A vita folyamában többen kútkához hasonlították a kereskedelmi minisztert és egy fűszakácsot kívántak, szóló megjegyzi, hogy a fűszakács meg van a miniszterelnök személyében. Ő taláta, most egye meg a fűtőt. (Élénk derült-ség a szélsőbalon.)

Nem az a baj, hogy a kukta elsózza a levest, hanem baj az, ha a fűszakács rosszul talál, nem magyar paprikást, hanem Wiener Schnitzli, Steirische Nudelt és Böhmische Dalkent. Ezért haragszik a fűszakácsra és nem haragszik nagyon a kútkára, ha néha el is szózza a levest. (Nagy derültség a szélsőbalon.) Felhívja a kereskedelmi minisztert, mutassa meg, hogy a kukta hírből ki tud jönni és főzzön magyar disznózsírral.

Tisza Kálmán miniszterelnök nem akarja Thalyt a konyhába követni, hanem a napirenden levő tárgyhöz kíván szólni a házban szokásos és helyes modorban. A maga részéről kijelenti, hogy az amerikai sertés hús és zsir behozatala tekintetében megtette az óvó figyelmeztetést. Többet nem tehetett. A kormány különben azon van, hogy e tekintetben az európai

magát, míg kipukkant s szétterjesztett lábakkal csupant a folyam iszapjába. Még egy nehányat rugott, kapálózott, hanem eddig bizonyosan végvonaglásait látók, ha egyáltalán érdeklődniék léte és sorsa iránt...

Most immár vége a futtatásnak, a versenynek. Mint mindenütt, itt is lehetetlen, hogy minden épen úgy történt volna, a mint a legoslegjobbban lesz vala. De, ha a nagy többség a végzett munka eredményével meg van elégedve, elértük az elérhető legjobbat, ez pedig elég. A szellemes német író azt mondta: „Man kann alles was man will, wenn man nur so was will, was man kann.“

A ki csak annyit akart e tisztújításnál, a mennyi kivihető volt, el is érte célját, s bizony elmondhatja:

„Munka után édes a nyugalom“.

A választók már ma elmondhatják ezt; a választottak majd csak hat év múlva.

Ohajjuk, hogy akkor ők is elmondhassák.

Szívünköl üdvözlöljük Kolozsvár város új tisztikarát!

E—n.

A szép harisnyakötő.

Beszély.

Írta:

De Genouillae H. Gourdon.

I.

(Folytatás.)

És a szép foltozónő a feletti örömeben, hogy sokkal inkább kedvére való férjet talált Zephirinnél, vidám kedvvel vált meg a káplártól, ki neki valósággal találkozott tűzött ki a holnap napra, s azzal elment kötelessége után látni, telve önelégültséggel, mit eléggé elárult lépteinek rugalmassága s a mód, melylyel háromszögű kalapját hordá fején.

Nanette magára maradvá, azon gondolkodott előbb, hogy egy nyilvános ír-nokhoz fordul s megírattja Zephirinnel abbéli célját, hogy szakítani szándékozik

kormányokkal egyetértő megállapodásra jussón a behozatal megakadályozása tekintetében. Ezt nem csak kormányzó, de egyéni tekintetben is fontosnak tartja, sőt meg lehet, hogy az ellenzék szerint reá, mint reakzionárius emberre nézve az is csálóka lehet, hogy egy republikánus disznót sujtson. (Hosszan tartó, derűtlenség.)

Madarász József közbeszól: Nem nagyon parlamentáris!

Tisza Kálmán: A közbeszólására megjegyzi, hogy a disznókról nem ő kezdett beszélni, de róluik beszélni mindenesetre sokkal inkább lehet, mint sós és sóltan leveket főzni, felmelegetni és kitálatni. (Mozgás balfelől. Tetszés a jobboldalon.)

Széchenyi Pál beszédére nézve megjegyzi, hogy annak egy részét inkább azért mondtának tartja, hogy humort idézzen elő. Az investízióra való törekvést helyesli, de figyelmeztet arra, hogy a rohamos investíció okozta nálunk sok gazda romlását. Szalay modorára nézve megjegyzi, hogy ha ő azt vizsgálna, hogy a miniszter mennyire van helyén, épen oly jogos az, ha valaki azt kutatja, Szalay való-e képviselőnek?

Ha Szalay azon panaszkodik, hogy az ő borgyártási törvényjavaslata, daczára annak, hogy ő csak annak szellemét akarta fenntartani, még sem talál elfogadásra, ennek az is lehet az oka, hogy abban épen az nincs, mit ő fenn akar tartani, szellem (Derűtlenség.) Széchenyi indítványát illetőleg kijelenti, hogy a pénzügyi bizottságban fogja elmondani nézetét.

Dossowfy Aurel gr. tagadja, hogy a kormány a mezőgazdaság és ipar terén kifejtett mozgalom iránt érdekeltséget mutatna. Ennél fogva arra kéri a házat, hasson oda, hogy a kormány e kérdések iránt ne viseltessék hidegséggel. Egyébiránt elfogadja a költségvetést.

Simonyi Ernő rosszalja, hogy mindent a kormánytól várunk. A földmívelési mozgalomnak, úgy látja, szintén az a célja, hogy a kormány mindenkinek rendezze be a jószágát, hogy az illetők azon kenyelmesen pipálhassanak és ferblizhessenek. (Élénk derűtlenség.)

Kemény Gábor b. miniszter: T. ház! Engedje meg a t. ház, hogy csak egyénné szót szövelljünk. A t. képviselő úr mindjárt beszédje elején kijelentette, hogy nem kívánja szakképzettségemet vizsgálni. Bátor vagyok én is kijelenteni azt, hogy én sem kívánom vizsgálni az ő szakképzettségét.

Móricz Pál t. barátom azon aggodalmának adott kifejezést, hogy a képviselő úr a modor miatt netalán magát az ügyet veszélyezteti. Biztosíthatom t. barátomat és a t. házat, hogy ez egyáltalában nem fog történni. Nekem kötelességem a személyes irányzatok, áramlatok, rokon és ellenszenvektől eltekintve, mindent a közügy érdekében és annak szempontjából intézni s ezt fogom is tenni. (Helyeslés.)

De azon mély meggyőződéssem van, hogy azon út, a melyet a t. képviselő úr a borgyártás kérdésében követni kíván, nem a helyes,

vele; de jobban meggondolva a dolgot, úgy találta, hogy lesz még idő holnap is tudni ezt vele; visszaindult tehát sátra felé, későbbre halasztván az átköltözködést s arra gondolva, mily nagy bosszúságot fog érezni a fiatal ember, ha megtudja, hogy nem hajtotta végre a költözködést s nem teljesítette kívánatát.

— Bah! szölt magában egy percnyi gondolkodás után, előbb zsímbeini fog s aztán lecsillapul; s aztán egy nappal több vagy kevesebb mit sem tesz s ha Timoleon megtartja ígéretét, nem lesz aggodalomra okom, a miért megboszantottam Bombardier urat.

S ily elmékedések között könnyed léptekkel érkezett el sátrához. Egy férfi sétált alá s fel az előtt s úgy látszott, mintha valakire várna. Megpillantva Nanette-t, eleibe sietett.

— Jó napot Nanette, nem ismertübbé reám?

— Gilbert!

— Igen, kedves Nanetteam, Gilbert, ki itt várt kegyedre s már félni kezdett, hogy el sem fog jönni.

E második összetalálkozásánál a csinos foltozónó valódi mély meglepetést érzett.

— Gilbert! ismétlé, s minő véletlen okozza, hogy ismét vár itt reám, miként régebb tette?

Pedig már rég elfeledkezett volt rólam, hogy a szép Javotte után futkosson. Oh! — tette hozzá bosszusan — nem volt miért inkább megígérje annak, hogy nőül veszi. nem, nem . . . de láthatja, hogy nem haragszom ezért önre, miután jókedvűen nevetek.

S e szóknál a szép lány látni engedett két fehér ragyogó fogsort.

— Nanette! Kérem szépen!

— Oh! az igaz, hogy nem is tartottam önt képesnek arra, hogy ennyire visszaélhessen hiszékenységgel. És csak elgondolni, hogy elég esztelen voltam csaknem halálra sírni magamat, mi-

a mennyiben igen messze megy és nagyon sok tekintetben magát a helyes borkereskedést, a boridomítást — mint ezt műnyelven nevezni szokták — meggátolja akkor, midőn nincs egyébről szó, minthogy illetéktelenül ne használtassék a bornak pancsolása, meggátoltassék az, hogy a bor elrontva és hamisítva hozassék a közönségnél forgalomba, mely csak akkor veszi észre, hogy nem igaz minőségű volt, mikor már felhasználta.

Mondom, nem tartom az útát helyesnek, de magam is szükségesnek tartom, hogy e tekintetben törvényhozási intézkedés történjék, a melyre nézve már a t. miniszterelnök úr is nyilatkozott s azt hiszem, hogy e tekintetben az initiativa helyesen van a kormány kezében, a mely a kérdéssel foglalkozik s remélem, rövid idő múlva azon helyzetben lesz, hogy a törvényjavaslatot a ház elé fogja terjeszteni. Ennél fogva kérem, méltóztassék a képviselő úrnak határozati javaslatát mellőzni. (Helyeslés jobbfelől.)

Következtek a sürgős interpellációk megtétele.

Bakay Nándor a következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez:

Interpellatio a pénzügyminiszter urhoz.

Mivel Szegedről vett biztos és hiteles értesülések szerint határozottan tudom, hogy a szerezéskén városban az adóvégrehajtás, a H.-M.-Vásárhelyen lakó szegedi magyar királyi adóigazgatóság által elrendeltetett és foganatosított;

s mivel Szeged város polgárai vagyona nagyrészt már egy év előtt elvesztették; mivel azon város segélyforrásai egészen kimerültek s a munka és kereset megszűnt;

Kérem az igen tisztelt pénzügyminiszter urat:

Mily intézkedéseket szándékozik tenni a Szegeden foganatosított adóvégrehajtás beszüntetésére:

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter: A mennyiben nem volna szükséges a Szegeden vagy Hódmezővásárhelyen lakó adófelügyelői az általa kiadott rendeletre nézve még felvilágosítást kérni, igyekezni fog arra vonatkozó adatokat úgy összeszedni, hogy Bakaynak holnap adhassa meg a választ. Egy állításra azonban ma is megadhatja a választ és ez az, hogy sem, mikép sem lehet a kormánynak intentiója és nem is az, hogy azon könyöradamányok, a melyek Szeged részére befolytak, az adó ezimén lefoglalhatók legyenek.

A ház e választ Bakayval együtt tudomásul veszi.

Bakay Nándor második interpellációtja így szól:

Interpellatio a belügyminiszter urhoz.

Miután Szeged város polgársága, ez idő szerint a katasztrófa folytán még mindig adóképtelen állapotban szenved, miután mindennek daczára ott az adóvégrehajtás elrendeltetett, e szerint Szeged város területe nem számíttatik azon inségnyújtott területek közé, a hol a választ

dőn megtudtam, hogy megcsalt engem! De ismétlem, annak vége van, és . . .

— Tehát Nanette, kegyed nem szeret többé?

— Nem! de hát miért kérdi ezt?

— Miért? Most gondolkoztam a dolog felől s beláttam, mekkora hibát követtem el kegyed ellen; és tudja mit, ez annyira igaz, hogy amár hogy én foltozok vagyok s kegyed csak egyszerű foltozónó; ha kegyed szíve fenekén egy szikrányi jó érzést őrzött meg számomra, hídje el, Gilbert Capot nevemre s becsületemre mondom, nem vonakodnám . . . nő hisz kegyed ért engem . . .

— Mitől nem vonakodnék? kérdezte Nanette, kit e bevezetés keltett nagyon kíváncsivá tenni.

— Nos, hogy felajánljam kegyednek nevemet, kezemet, azon kikötés mellett, hogy a sátorban dolgozóval felhagy s csinos kellemes külsejével a vevőket boltomba vonzza, melyet azonnal nyitni fogok, a mint megőssülök.

— Lehetséges-e! kiáltott fel a foltozónó, tehát ön is . . . ön is nőül akar venni?

— Mi van ezen oly nagy csodálkozni való? a szerelem nem egyenlővé tesz-e mindnyájunkat? és különben is be sem vagyok még rendezkedve s csak házasságom után lehetne . . . De igaz, most jut eszembe, folytatta Gilbert, hogy kegyed azt mondta az imént:

— Tehát ön is, ön is nőül akar engem venni? Veszélyes vetélytársam lenne talán?

— Ugy van; azaz hogy más valaki is hasonló kéréssel tisztelt meg.

Azonban a dolog nincs még eldőlvé, legalább ma nem adtam még határozott választ; de holnap nyilatkoznom kell és . . .

— Oh! kedves édes Nanette sem tagadja meg kezét a másiktól, kérem könyörgök szépen, s tegyen boldoggá az által, hogy engem válaszon férjéül. Nem látja mennyire szeretem kegyedet s mennyire bánom most eddigi habozásomat?

tási jog érvényessége felmentett az adófizetés feltételétől.

Kérem az igen tisztelt pénzügyminiszter urat, mit szándékozik cselekedni, hogy Szeged város polgárainak, önhibájokon kívül veszélyeztetett szavazat jogaik megóvattassanak?

Tisza Kálmán miniszterelnök első sorban megjegyzi, hogy nemcsak egész vidékekről, hanem egyesekről is van szó azon novellában, mely a választási jogra nézve beadott, s így ha nem adatott is halasztás és nem szüntettett is be a végrehajtás, valahol egész vidékekre nézve, a jelen esetben megszüntetett, a törvény érvénye minden esetre kiterjed. Miután továbbá meg van győződve, hogy Szeged városában úgy mint a pénzügyminiszter is jelezte, azokra nézve, a kik csakugyan oly módon süjtattak, mint a képviselő előadta, az adóvégrehajtás szándékba véve nem volt és nem is lesz: azt hiszi, ez magában megnyugtató arra nézve: hogy Szegeden sem szándékoztatik senki szavazati jogától ezen alapon megfosztani. Hiszen 1879-ben is volt összeírás és épen, mert annyira nyilvános volt a Szegeden bekövetkezett katasztrófa, 1879-ben Szegeden azért, mert adójukat nem fizették be ápril 15-éig, a választók névjegyzékéből az illetők ki nem hagyattak.

Ezen válasz tudomásul vétele után az ülés véget ért.

LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: „A földmívelés és ipar érdekeinek előmozdítása” képezte a mai képviselőházi tárgyalásban a jelszót. Szép szavak, rég érzett szükségeket, de még több homályos vágyat fejeznek ki, hogy szándékos illúziókról ne is beszéljünk.

Mert mindaz, a mit egy csinos beszédben Lyka Döme, Gál Jenő és több higgadsággal, tapintattal és tapasztalattal gr. Széchenyi Pál ma előadott — a kormány elleni kifakadások leszámításával — többé-kevésbbé tulhajtott magyarázata a mezőgazdák memorandumának.

A felett lehet vitatkozni, hogy a kormány előirányzatánál többet nem kellene és nem lehet-e felvenni; elismerjük, hogy némely mezőgazdasági és iparág fejlesztésében már most többet lehetne tenni; de ne felejtjük azt se, hogy a tenyészmárhák beszerzésében, a kulturmérnöki intézményben, a borászati egyetek szervezésében még nincsenek oly biztos tapasztalataink, hogy azonnal nagy összegeket észszerűen tudnánk felhasználni. Hisz minden téren épen az idén oly fokozott tevékenységet fejt ki a kormány, és a kisbirtokosok földhitelintézetével, a vízszabályozási társulatok szervezésével, segélyezésével a marhaegészségügy és kiviteli rendezésével, a tenyészanyag terjesztésével annyi sok új, fontos intézkedést tett a földmívelés érdekében, hogy most is tételességgel vagy (ha más irányba terelni nem tudjuk) tájékozatlansággal vádolni, valóban tulzás.

Az „Ellenőr” írja: Szürkére festeni

Nanette mit sem felelt. Mélyen fontolgatta a dolgot. Volt is ok valóban a fontolgatásra.

Gilbert fiatal volt, csinos külsővel birt s ügyesen tudott beszélni, mint szoktak rendszeren a hozzá hasonló hivatású emberek; e mellett oly elegantiával volt öltözve, rossz izlésről tanuskodóval az igaz, de mely mégis képes volt, egy foltozónó szemében csábító hatással lenni; mindenesetre előnyével versenyezhetett Timoleonnal, kinek erőteljes alakja s katonás tartása bírlineselte volt le Nanette-ünk szívét.

Határozatlanul ingadozott egyiknek katonás kezei s a másiknak vonzó könnyed modora között. Teljességgel nem tudta, melyiknek adjon elsőbbséget. Azt hisszük, azt felesleges mondanunk, hogy a Zephirin képe teljességgel nem tolerálta a két kőr közé s a neki adandó felelet iránt nem volt kétségben imádottja.

Azonban a lányka, talán veszélyesnek találta, hogy még egyszer végleg lekösse magát, okosabbnak gondolta másnapig várni, még kimondja véghatározatát.

— Hogyan! kiáltott fel Gilbert, kit meglepett a fiatal leány hallgatása, kegyed haboz Nanette! kétkedhetik-e szavaim őszinteségében?

— Nem! nem kétkedem, felelt végre a leány; s hogy ezt bebizonyítsam, azt mondom, jöjjen el ide holnap két óra-kor s akkor megmondom mit határozottam.

Holnap! felelt a fiatal ember, az nagyon késő; miért nem ma és azonnal most?

— Mennyire siet Ön, Gilbert úr! az ember nem is gondolná, hogy Önnek hat óra volt szükségé, míg elutadta határozni magát.

— Gonosz leány, felelt Gilbert; de mondja csak, miután hisz őszinteségben, miért akarja elhatározását holnapra halasztani, miután csak egyetlen szavába kerül, hogy boldoggá tegyen.

(Vége követ.)

szürkét. Ez a jelszó minden téren. Minél sötétebb színekkel rajzolni közállapotainkat.

Ha valaki külföldről olvassa a magyar ellenzéki lapok cikkeit, lehetetlen azt nem hinnie, hogy ebben az országban már megszűnt minden állami funtió.

S különösen a mi az igazságszolgáltatást illeti, ez azon tér, melyen a vélemények, minden pártkülönbség nélkül, a pessimismus szürke ruhájába öltözködnek.

Ez a kormány elnyomja az igazságot, politikájának áldoz fel mindent. Ezt a vádat hangoztatja egy a mai „Pester Lloyd”-ban megjelent D—i jegyű cikk is.

Tény az, hogy Tisza kormánya alatt a jogászok közt szaporodott az ellenzék, sőt az oppositio egyenesen a jogászok közt talált leg nagyobb propagandára. Az ügyvédek nagy része ellenséggé lett Tiszának, mert a bagatell-törvény a perek 25—30 perezenjét elvette tőlük. Az ügyvédekhez és közjegyzőkhöz csatlakoztak azután azon teoretikusok, kik tartoznak bár a jogászok bármely osztályához, kedvenc vessző-paripáikon szeretnek nyargalni.

Igy született a jogász-körökben azon lármás oppositio, mely hangja után ítélve felettebb hatalmas volna, ha nem volna másrészt bizonyos, hogy a nagy közönség még sem elégedetlenkedik annyira a Tisza által létesített reformokkal, mint ezt az ellenzék el akarja hitetni.

S ha annyi év után, miután e reformok hatása észlelhető a gyakorlatban, nem a pusztá, az tres váddal állna elő, hanem bebizonyítaná, hogy e reformokat vissza kell vonni, vagy módosítani, helyeselnők eljárását, sőt a mennyiben követéssé jogos, mi első sorban támogatnók azt.

Mikor használta fel ez a kormány, az igazságszolgáltatást politikai célokra, az a kormány, melynek lehetnek hibái, de politikai türelmetlenségéről nem vádolhatjuk senki.

Ki tagadhatná, hogy nem egy hiány, nem egy baj van, melyet pótolni és orvosolni kell. Igazságügyünk területén számos égető kérdés vár megoldásra. De ne álljanak önök minduntalan elő oly kérdések pengetésével, s az ezekkel kapcsolatos vádakkal, melyek kérdések megoldatlan hagyása — az önök legjobb tudomása szerint is — nem a kormány hibája.

A „Pesti Napló” írja: Az alapokról szóló jelentés, általában kinos hatást tett. Nemcsak azt látjuk a jelentésből, hogy az alapok rosszul kezeltetnek, de azt is tapasztaljuk, hogy a kormány az alkotmányos tekinteteknek oly ignorálásával kívánja ez ügyet rendeztetni, mely szinte megdöbbentő. A kormány így fontos ügyet a ház helybenhagyása nélkül akart elintézni! Ez bizonyára méltó befecskéje lett volna az eljárásnak, hogy a kormány az évek során át, minden felelősség és számadás nélkül kezel ötven milliónyi vagyont, mintha ez a miniszter úr magánvagyonra volna!

Az ügy mindeközben eldöntését óhajtra s rajta levén, hogy a mostani türelmetlen állapotnak minél előbb vége vessessék, nem akarjuk fölvetni a kérdést, hogy az alapok mennyiben nem államiak és mennyiben azok? De nem is akarjuk e kérdéssel az állam és az egyház közötti két megbolygatni.

A rendezés nem történhetik meg más kép, mint a törvényhozás útján, törvény által. Csak a kezelésre nézve, minthogy a kath. egyház álamegyház antonikus szerkezettel nem bír, áll fenn bizonyos nehézség, de ez a nehézség nem szüntetik meg az által hogy mint most történik a kath. alapokat a miniszter kezeli, de az senkinek a kezeléséről nem számol. A fennforgó nehézséget mi másképp akarjuk ideiglenesen megoldani. És pedig úgy, hogy az országgyűlés törvény útján, bizottság alakítására ad felhatalmazást, melynek tagjait főpapokból s más kath. férfiakból ő Felsége nevezi ki, a miniszter előterjesztésére. De a bizottság nem képezhet külön kormányt, mint azt Trefort miniszter 1878-diki előterjesztésében tervezte.

Nem hisszük, hogy e javaslat ellen sok kifogás volna tehát. S kár dögában, akárhogy szabadkozzék is a kormány, helyt tartozik állani a törvényhozás előtt s a törvényhozásnak joga van, akármin vélekedik is e tárgyban a miniszter, őt az alapok kezeléseért felelősség alá vonni.

Az „Egyetértés” írja: Tehát Szláv József csakugyan elmegy Bécsbe, osztrák országba, császári és királyi közös pénzügyminiszternek.

Vajjon üdvözöljük-e őt, mint a ki feltámadt, vagy elbűsüztassuk őt, mint a ki elköltözött? Mi elbűsüztatjuk őt.

Szláv József a harmadik magyar, ki a bécsi közös kormányban helyet foglal. A mint mi őt ismerjük — s azt hisszük, hogy jól ismerjük — ő e helyre nem vágyakozott.

E korszak, melyet most élünk, bizonyos tekintetben újabb kiadása Mária Terézia elnemzetlenítő korszakának. Madarat a maga hangjával lépre esalni, magyar nemzetet saját faival osztrákká idomítani: ez volt Mária Terézia korszakának s ez most Tisza Kálmán korszakának politikai bölcsessége. Ez az a bölcsesség, mely a közös kormányt nem hagyhatja magyar ember nélkül s mely most Szláv Józsefet Bécsbe parancsolja császári, királyi közös pénzügyminiszternek.

A kinevezési leirat a hivatalos hirdalokban meg fog jelenni. A leirat magyar képviselőházban fog elővástani. Szláv József benső ézelemről reszkető hangon el fogja mondani, hogy őt ura, császára és királya más térre szölitá s most már a képviselőház elnökségét le kell tennie. Kérni fogja a nemzet képviselőit, hogy őt ezentül is, jövőre is tartsák meg bizalmukban, barátságukban és jó emlékeztükben.

Ő elmegy Bécsbe s ott is marad, vagy csak csendes, nyugalmazott államférfivá válik mind örökre.

Bizony nagy kár érte! Az a pálya, melyet harezminczkét év előtt a tüggetlen Magyarorszáért való küzdelemben megkezdett: Bécsben fog véget érni a Habsburgok császári várának előszobáiban.

Erdélyrészi iparfejlesztő egyesület.

Az ipartügyi miniszterium az erdélyrészi iparfejlesztő egyesülethoz tanmühelyeinek adatai iránt 32 kérdést intézett, melyekre az egyesület bánffihunyadi tanmühelyére vonatkozólag következőkben adta meg választ.

Kolozsvárt, 1880. márcz. 26.

1. Erdélyrészi háziipar- és iparfejlesztő egyesület.

2. Gyermekekjátéktanmühely Bánffihunyadon. Alapították 1879. ápril havában.

3. A tanmühely a fából készíthető gyermekekjátékok előállításával foglalkozik, e végre egy esztergagadja, egy körfűrész, 7 faragó asztala, 297 drb. egyéb szerszáma, nagyobb számu rajzmintája van. Helyisége áll 11 méter hosszú, 7 méter szélességű, 6 ablakkal ellátott világos terem b s két 7 méter hosszú, 3 és fél méter széles melléktéréből. A nagy terem a faragó munkák végzésére, egyik oldalra a készített tárgyak befestésére, a másik oldalra eszközök rakatárul és a tanító dolgozó szobájának szolgál.

4. 12 növendék, köztük 4 leánygyermek reggeli 6 órától déli 12 és délután 2 órától 6 óráig folytonos foglalkozásban van. Ezenkívül a délutáni órákban 4—6 óráig a bánffihunyadi állami néposkola II. és III. osztályából 18 és a IV. és V. osztályból szintén 18 és az ismétlő osztályból szintén 18 tanítvány a rajzolásban és gyakorlati munkában nyer oktatást.

5. Egy tanár Schönhut Vilmos, a rajzolás és gyakorlati munka tanítására, javadalmazása: 1200 frt évi fizetés, szabadszállás és a tanmühely fele jövedelme. Egy segéd-munkás, Hittig Ferencz, ki egyszersmind tolmács, 360 frt évi fizetéssel; egy segédtanító, Meszta Lajos, az első osztályokban a rajz tanítására 72 frt évi fizetéssel, (egyszersmind a faragászatban tanuló.)

6. Növendéke, volt az oskolának, mint állandó munkás 12 és ezenkívül a néposkola II. III. IV és V. osztályának 54 növendéke.

7. Teljes kiképzést még egy növendék sem nyert, mivel az oskola csak egy éve áll fen.

8. Három tanítvány hagyta el időközben az intézetet.

9. A teljes kiképzés rendszeren 3 évig tart, de több évig is tarthat a tanuló tehetsége és különös előszeretetéhez képest a faragászati szakmához.

10. Az időközben eltávoztottak közül egy tanítvány 6 hétig, egy 2 hónapig, egy 3 hétig foglalkozott a tanmühelyben.

11. A tanmühelynek jelenleg 66 növendéke van.

12. Lásd 11.

13. A tanítványok még két év múlva nyerne teljes kiképzést.

14. A kiképzést nyert növendékek a gyermekekjátékok faragásában és esztergályozásában fognak alkalmaztatni.

15. A bánffihunyadi tanítványok szülőiknél laknak, a vidéki növendékek az oskolán kívül keresnek elhelyezést és az ösztöndíjakra vannak utalva. Ösztöndíjat kap 9 tanítvány és pedig havi 3—6 forintig.

16. A tanítványok eddig csak ösztöndíjat kapnak, de munkájukért később díjaztatni is fognak.

A leány növendékek fizetést láznak.

17. A tanmühely gyermekekjátékokat készített.

18. A tanító eredeti rajzai után mintegy 50 féle kisebb nagyobb ezikket.

19. A felhasználott nyers anyag ára volt 210 frt 65 kr. ebből készletben van még 12 frt 80 kr értékű.

20. Az előállított ezikkek értéke 391 frt 56 krt képvisel.

21. Mind elárusítottot.

22. Befolyt az egész készítmény ára.

23. Az egyesület raktárt tart Demeter József-nél Kolozsvárt, s a ezikket ő árusította el.

24. Semmi sem áll készletben, mivel az elkészített ezikkek rögtön a kolozsvári raktárba küldetnek, s ott a kereslet akkora, hogy alig marad valami hosszabb ideig készletben.

25. Lásd 24.

26. Az 1880 év első felében a tanmühely különböző lovakat, bivalokat, szekereket, fogatokat fog készíteni.

27. Ez évben is a ezikkek a tanító saját tervezetei szerint különböző méretekben készülnek.

28. Az eddigi árban fognak piacra bocsájtani.

29. Kolozsvárt.

30. Ez idő szerint a meglevő keresletnek sem tud megfelelni a tanműhely, egyelőre tehát a központi árúcsarnokkal elárúsítási viszonyba nem léphet.

31. Lásd. 30.

32. A tanműhely fenállása csak az eddiginél nagyobb mérvű államsegély által lehet biztosítva, mivel az egyetlet vidéki tagjai, s a megyék, különösen Torda-Aranyosmegye vagy éppen nem vagy csak részben küldik meg tagsági díjaikat. Egyelőre a múlt évben a Nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi miniszterium jóváhagyása és megbízása következtében a bánffy-hunyadi állami iskola területéa levő felhagyott szeszyárt, az egyetlet alapítókéból, s részben kölcsönből 800 frt költséggel kiépítette, az összeg még mind nem utalványoztatott. A tanműhely jelengi tágas helyiségében háromszor annyi állandó munkást foglalkoztathatna, mint ez idő szerint, mi a drága tanerők észszerű felhasználása szempontjából nagyon kívánatos volna, de az egyetlet jelenlegi jövedelméből nem bírja fedezni a szükséges felszerelést.

Békésy Károly igazgató.

Kivonat a „Budapesti Közlöny”-ből.

Árverések. Csora Joana 302 frta b. ingtl. máj. 11-dikén a vestini községi irodában, Berts Juon 303 frt 46 krra b. ingtl. apr. 28-án Ormányban, Kovács Albert ingtl. apr. 24-én a s.-sztl.-györgyi tkvi hatóságnál, Soos István 1505 frta b. ingtl. apr. 24-én Mező Kövesden, Kotrofanu Joanu 427 frta b. ingtl. kétharmada máj. 15-én a teleki községi irodában, Péter Péter 702 frt 50 krra b. ingtl. május 1-én Alparéten, Vakár Mitru 170 frta becsült ingtl. ápril 30-án bánffy-hunyadi telekkönyvi hatóságnál árvereztetni fognak.

Előfizetési felhívás

„KELET” 1880-iki tizedik évfolyamának második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben bázhoz hordva
Égész évre 16 frt.
Fél évre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 „ 50 kr.

Előfizetések legcélszerűbben postátalvánnyal a „Kelet” kiadóhivatalába, Főter 4. sz. címzendők.

NAPI HIREK.

— **A hivatalos lap** hozza. Ő császári és Apostoli királyi felsége a következő legfeljebb kéziratoskatt méltóztatott kibocsátani: I. Kedves báró Haymerle! Midőn belső titkos tanácsosomat Hofman Lipót bárót saját kérelmére közös pénzügyminisiteri állásattól, szolgálatomban leendő ismétli alkalmaztatásának fenntartása mellett kegyelemben fölmentem s azon kitűnő szolgálatait elismeréssel, melyeket sok éven át s kivált az utóbbi időben hozzá utalt fontos hatáskörben buzgalommal, hűséggel és odaadással teljesített Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Sztáry József belső titkos tanácsos és a magyar képviselőház elnökét közös pénzügyi teremné kinevezem. Kelt Bécsben, 1880. évi április hó 8-án. Ferencz József, s. k. Haymerle, s. k.

II. Kedves báró Hofmann! Midőn Önt saját kérelmére közös pénzügyminisiteri állásattól szolgálatomban leendő ismétli alkalmaztatásának fenntartása mellett kegyelemben felmentem, azon kitűnő szolgálatait elismeréssel, melyeket sok éven át és kivált az utóbbi időben Önhöz utalt fontos hatáskörben buzgalommal, hűséggel és odaadással teljesített, Önnel Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1880. évi április hó 8-án. Ferencz József, s. k. Haymerle, s. k.

III. Kedves Sztáry! Kinevezem Önt közös pénzügyminisiteremmé. Kelt Bécsben, 1880. évi április hó 8-án. Ferencz József, s. k. Haymerle, s. k.

Helyi hírek.

— **Városi tisztújítás.** A választások negyedik napján tegnap d. u. 3 órákor főispán megnyitván a városi bizottság tisztújító székének ülését, felolvastatik Lugosi főjegyző által az egészségügyi bizottság véleménye jelentése, melyben a főorvosi állomásra kandidáltak képviseltéknek nyilvánítottak. — A főorvosi állomás betöltésére nézve határozatott, hogy az első csoportban történjék a választás. I. Szavazatot nyertek: dr. Mály István 28. dr. Gyergyai Árpád 28. A beadott 92 szavazatból dr. Szombathelyi Gusztávra esett 34 s így főorvosnak megválasztott; felemlíti, hogy Szombathelyi ily minőségben, már 27 év óta szolgálja a várost. II. A tanácsjegyzőségre szavazatot kaptak: ifj. Pataky Sándor 15. Kászonyi Lajos 17. ifj. Sám László 35. Szvatsina

Géza 50. Bányai Samu 76. ifj. Frits Albert 78. tehát az utóbbi három lett megválasztva. III. Város gazda lett Fekete Pál; Erdős: Gaszt Antal. Belvárosi kapitány: Kállai Lajos; k. közép és k. magyar egyesült kerület: Rissányi János; k.-monostor és k.-szén: Mamicza János. Hídelvi kerület: Csiki Mihály. Kétvízközi kerület: Philipp Gyula. Jegyzőségek: belvárosi kerület: Lőrinczi József, Kele Izrael; k.-közép és k.-magyar: Fejér Zsigmond; k.-monostor és k.-szén: Ajtai Lajos. Hídelvi kerület: Balázs Márton, kétvízközi kerület: Nagy József. A tisztújító zárgyűlés hétfőn d. u. 3 órákor lesz, mikor a városi tisztikar hivatalos esküjét fogja letenni.

— **Színház.** Tegnap másodsor került színre a Nagybácsi végrendelete. Gabányi nélkül rég megbukott volna. Isidore, kinek nines egyetlen jellemvonása, mely egyénisége teremőjévé válhatna, s látszólagos tragicuma szánalomra méltó lehetetlenség, egy alaklalan semiség és Gabányi jónak látta általa a vigjáték életét pár pereze fenntartani. Gabányi művészte nem abban áll ez esetben, hogy érvényre emelte szerepe jobb felét, hanem, hogy el tudta fedni annak gyarlóságait. Megérdemelte a kitüntelő tapsokat. Boér Hermin k. a. min sem érő izei-yiezi szerepét kellemmel játszta; Krasznainé megátalkodottan unalmas mondokaival azt sem tudta mit csináljon. Bokodi, Gyenes, Kassai igyekezetet tanusítottak, de mit tehettek, mikor a „Nagy bácsi végrendelete” című vigjáték olyan nevetségesen rossz darab!

— **Erdélyi Marietta** kisasszony jutalomjátéka hétfőn lesz. A közönség tudjuk, hogy színházunk egyetlen énekes művésznőjét figyelemkeltés nélkül is zsúfolt házzal fogja kitüntetni. A színi termékek fattyú hajtása az operette legtöbbzűr seletjes élvét nyújt csak s színházunknál egyedül Erdélyi Marietta kisasszony az, ki a magasabb műigényeknek is megfelelni képes a operette terén. E saison alatt hétfőn fog színre kerülni az operette-társaság, s összesen kétszer fog előadni: Leccosa „Camargo és a banditák” című darabja. Előre is üdvözljük a jutalmazandót.

— **Egyetemünk tanácsa** tegnapi ülésben tárgyalván gr. Hugonnay Vilma, Hunyadi Kálmáné asszony ismeretes tudori kérdését, mindnégy kar teljesen egybechangzó véleménye alapján kimondá, hogy a nők szabályszerű érettségi vizsgálatra való bocsáttatását engedélyezendőnek tartja, valamint azt is, hogy a nők orvosi diplomáját ép oly szempontok alá tartozónak tekinti, mint a férfii orvosokét. Ehhez képest a folyamnyó orvosnő kérését megadandónak itéli.

— **A „Kolozsvári Dalkör”** 1880. évi ápril hó 17-én, szombaton a városi „vígadó” nagy termében táncvizsgálommal egybekötött zártkörű rendkívüli dalestélyt rendez. Belépő-díj: 1 frt o. ért. Pártoló tagok 50 kron váltmányt kinyer. Pártoló tagsági évdíj 4 frt o. e., mely összeg két részletben is fizethető. A jegyek névre lévén kiállítva, mások által nem használhatók fel. Jegyeket válthatni a meghívó előmutatása mellett, Tauffer Adolf úr hídutezai czukrászatában az estély napján reggeli 10 órától déli 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig. Este a helyszínén a pénztárnál. A műsor a helyszínen fog kiosztatni, valamint a helybeli lapokban is előre fog közölni. Kértenek a t. pártoló, hogy jegyeiket a nappali pénztárnál váltsák ki. Kezdeté este 8 órákor.

— **A kolozsvári czipész-ipartársulat** ápril 12-én, hétfőn d. u. 3 órákor tartja az első évnegyedes közgyűlést a mit is tudásul hoz minden időszerinti társulati tagoknak s egyzersmind a társulatonkívül álló, de czipészipart folytató tanonezot tartó pályatársuraknak, miszerint tanonezukaikat a lefolyt évben szentesített szabályrendelet 1. 2. 3. és 4. cikkelye értelmében akár tanonezezzá beiratást (szegődötést), akár segédde avatást (szabadítást) ez alkalommal eszközölhetnek. — Az igazgató választmány nevében: Kolozsvárt, ápril 1-én 1880. Balla László, jegyző. Valez Ferencz, elnök.

— **Maywald Károly lovagot,** a 35-dik hadosztály parancsnokát saját kérelmére — mint az tegnapi számunkban is jelezte volt — Ő Felsége légmagasabb elismerésének kifejezése kíséretében nyugdíjazta. A derék altábornagyot alig hogy városunkba érkezett szomorú baleset érte, ugyanis a piacon a troitoir jegén elsiklott és lábát törte, s most a legnagyobb részvétellel értesültünk, hogy éppen ezen baleset kifolyása, hogy kénytelen visszavonulni katonai munkáságának teréről. Helyét Némethy József vezérőrnagy s jelenleg a hadügyminisiterium gazdasági osztályainak főnöke fogja elfoglalni.

— **Özv. K. Papp Miklósné** a „P. N.” szerint elhagyott színészi pályáját közelebből folylatni fogja Debreczenben. Első fellépése „Falu rosszá”-ban lesz, melyet ugyanakkor Szabó Bandi jutalmára fognak előadni.

— **Rauchleitner Antal,** városunkban ismert zongora-tanár, tanítványainak bemutatására a múlt héten a Redoute nagytermében igen szép számu közönség jelenlétében tartotta meg vizsgának nevezett hangversenyét. Az érdekes műsor kezdődött Weber zongora-hangversenyével,

zenekar kísérettel, melyet Wiedorn Clotilde k. a. kiváló technikával, helyes előadással játszott. Utána Janosó Ida és Hunvald Antonia k. a. mutatták be Mendelssohnnek „Szentiváni éjji álom” című négy kézre ártt szerzeményét, mindketten értékesíték az előadott mű szépségét, kiválólag pedig Hunvald k. a. kezdőnél igan ritkán tapasztalható ily gyakorlottsággal. Éppen ily elismeréssel adózhattunk Dávid Anna k. a. előadásának és Horovitz Lotti k. a. szép játékának, kik közül az első Jaellnek egy rhapsodiát, az utóbbi Kalkbrennernek egy quintettjét adta elő, mindketten előhaladott technikával rendelkeznek; azonban Rauchleitner úr tanítványainak sorában tagadhatatlán első helyen említhetjük Arringer Izabella k. a., ki Liszt Galoppe Chromatique-ját, tekintve a szerzemény nehézségeit kiváló szépen adta elő, úgy szintén tanárával együtt egy négy kézre írt darabot. Vátozatossággal a zongora „piéce-ek” mellett Schubert Himnusz-át volt alkalmunk élvezni Dobokay Kálmán, az ismeretes szép gordonka játékában.

— **Vojth József** helybeli kereskedő egy igen elmesen ennustrált számoló-gépet ajándékozott a kolozsvári egyetemnek. A gép a néhány éve oly szomorú hirre” végződött Thomás készítménye s 10—12 számjegyből álló számokkal pár forgatásra mindnégy elemi műveletet a legnagyobb pontossággal hajtja végre. Bizony jobb is lett volna, ha Thomas mindvégig csak az ilyeszerű találmányok construalásánál marad s nem a hamburgi kikötőben oly szörnyű romlást okozott pokolgép készítésénél foglalkoztatja vala lángelméjét: Az egyetemi tanács köszönetet mondott Vojth urnak a szép ajándékért.

— **Tűz.** Pénteken este 10 óratájt a baranogok kongása tüzet jelzett a hídelvi kerületben. Rácz József földész kajántó-utczai telkén gyúlt meg egy pajta, a mely, mire a segély odaérkezett volna, már jóformán le is égett. Szerencsére nagyobb kár nem történt. A gyűás kezletkezésének oka ismeretlen.

— **Színházi ügyek.** A következő sorokat veltük: Tisztelt szerkesztő úr! a „Kelet” folyó hó 4-ik számában egy olyan bírálatot hozott t. Farkas Irma asszonyról, jutalomjátéka alkalmával, mely ellen többek nevében feljogosítva érzem magam egy pár észrevételt tenni. Ugyanis bíráló már első mondatában egy lecsújtó kifejezéssel illeti a művésznőt, midőn azt mondja „Farkas Irma kolozsvár kegyeltjei közé nem tartozott.” Ez ép oly méltánytalan, mint igaztalan állítás; mert ha csak a látszat után itél a ezíkt írója, nem tagadhatja, hogy daczára annak, hogy bár semminniü tünetés vagy kifütyölés híre nem zavarta fel a kíváncsiságot a ház megtöltésére, mégis csupán a Farkas Irma neve elég szép közönséget gyűjtött össze. E mellett a sok korszori s a fogadtatás, mind azt bizonyítja, hogy Farkas Irma a komolyabban gondolkodó közönség kedveltje, s annak elismerését bírja. Ha pedig nem a látszat után itél, miként szóllhat egy egyén, az egész közönség nevében? Való, hogy F. I. ritkán jutott oly szerephez, melyben magát kitüntethette volna; mégis mindazon szerepeket, melyeket játszott sőt ha nem mindég tartoztak is szerepköréhez, mégis a legjobb sikerrel és igyekezettel oldott meg. A bírálónak véleményem szerint kötelessége a hibákat elmondani, hogy az érdeklettek abból tanulást meríthessenek; szigorú lehet a nélkül hogy sajnos. De melyekben nem érzekedem a bírálatba, meglehet avatottabb tollal polemniát nem akarok kezdeni csak, midőn a közönség nevében szólt a bírálat, jogom van többek nevében azon véleményt kockáztatni, hogy Farkas Irma szerepkörét betölti, értelmes, igyekező; továbbá szép érezes hangja, színpadi alakja s művészet iránti szenvedélye még nagyobb jövőt jósolnak számára. Ha van modorában szegletesség, mit idő és gyakorlat nem simíthatott el, mert mint halljuk csak pár éve, hogy színpadra lépett, hová nem kényszerűség, de valódi nemes szenvedély vitte, bizonynyal a bírálatot szívesen, értelmesen elfogadná, de nem az olyan bírálatot, a mely az első mondatában már a legjobb igyekezetet is lehanygylja. Legyen szíves szerkesztő úr ez észrevételeimet lapjában kiadni. Miért ne gondolkozhana két egyén, két képpen, s miért ne férhetne meg az egy lapon. Egy a közönségből többek nevében. Itt láthatólag nekünk nines is kifogásunk ellene, sőt a bíráló örvend rajta, ha vannak, a kiknek Farkas I. asszony valóban kegyeltje, habár a felszólalót ép oly kevéssé tekintheti nagy közönségnek, mint önmagát.

— **A „Kelet”** nyomdájába 2 tanuló előnyös feltételek mellett bármikor felvétetik.

Hazai hírek.

— **Deák Ferenczről** a győri lap következő adatokat közli: Deák Ferencz a győri akadémiában 1817—18-ban logicus, 1818—19-ben physicus, 1819—20-ban első évi és 1820—21-ben 2-od évi jogász volt. Alsó iskoláit Pápan, Közegen és Nagy-Kanizsán végezte, hol tudvalevőleg szintén becenezések tanították.

— **A két Toldy kriptája,** melyet tudvalevőleg a Kisfaludy-társaság felkérésére a főváros ajánlott fel, a fővárosi temető egyik leg szebb részén, Horváth Mihály, a magyar történet-

tudós sirholtja mellé van kijelölve. Az olasz márványból készült síremlék a napokban fog megérkezni s nagy ünnepélyességgel fogják felállítani illetőleg leleplezni. Ez ünnepély részleteit később állapítják meg, annyi azonban már bizonyos, hogy az emlékbeszédet Gyulay Pál fogja tartani. A leleplezési ünnepély május 2-án lesz.

— **Pályázat.** Postatiszti, esetleg postahivatali gyakornoki állomásra a nagyszzebeni kerületben 300 frt biztosíték mellett, 600 frt évi fizetés és 100 frt lakpénzzel, illetőleg 300 frt segély-díjjal. Kérvények három hét alatt a ügyszében m. kir. postaigazgatósághoz intézendők. Nagy-Szeben, 1880. ápril 9-én. A m. kir. postaigazgató, Follért.

— **Zendülés.** Gy.-Fejervárról írják lapunknak: Felső-Váratján a tagosítások bajt okozott, míg végre f. hó 8-án nagymérvű zavargás; verekedés s végre valóságos véres kimeneteli zendülés törtt ki. Ugyanis Citron felső-váradjai bérlo a legelőrszékű felszántandó, kikiltide munkásait; a községi lakók egy része a mezőn megjelenve súlyosan megvették a szántani akarókat. Ekkor az alvinczi járás szplgabirája kiküldött két zsandárt s Gyulafehérvárról 4 zsandár érkezett a hely színe. Ezek a tettesek közül ötöt befogtak s ekkor az egész falu fellázadt. A hat zsandár a foglyokat a bíró házáig nagy bajjal beszállította, a falu népe most ostrom alá vette a község házát. Dulakodás támadt, ekkor kiadott a jelszó és a zsandárok sortűzet adtak. — Két paraszt agyonlövetett s azonnal meghalt, több életveszélyes sérülést szenvedett. Minthogy az egyes zsandároknak 8—8 tölténye volt, futárt küldtek Gyulafehérvárra, honnan még 6 zsandár kellő tölténnyel kiindult. Ezen zsandárokkal ment ki Elekes Albert vizsgálobíró Konez jegyzővel. Megérkezvén a bíróság a hely színe, csakhamar kiderült, hogy a 12 zsandár elégtelen a megvédésre. Ujabb közdelem támadt, melyben sokan megsebesültek. Ekkor Elekes katonaságot kéri, a gyalogfutár kerülő útakon Gyulafehérvárra megérkezett d. u. 6 órákor. A kir. törvényszék azonnal ülést tartott s a várparancsnokság megkeresettett. — Együttal Enyedről a zsandárparancsnok t. viraltig elhívatott. A katonaság 7 órákor kivonult a várból. Minthogy időközben besötétedett, egész Gyulafehérvár nagy aggodalomban volt a bíróság tagok élete miatt. A katonaság rohamlépésben egy óra alatt megérkezett Felső-Varaljár és a uár-már a legszűkebb körre szorított zsandárokat és tisztviselőket kimentette. F. hó 9-én a törv. orvosok a hely színen boncolósokat eszközöltek, több halott és 8 életveszélyes sebesült s számtalan könnyű sebesült találatott, köztük két zsandár is. A tettesek közül többen befogatván, katanai kíséret mellet Gyulafehérvára 9-én éjjel behozattak. A zsandárok kitűnő magatartását és erélyét nagyban dicsérik.

— **Necrolog.** Id. Eisenlohr Ulrich és neje Szigárdy Anna, maguk s gyermekeik: Luiz, férj. Bándi Györgyné; Ulrich és neje Keul Jozefin; Károlin; úgy a közelebbi mint a távolabbi rokonok nevében, fájdalommal kebellet jelenlik szereteti leányuknak, az illetők testvérének s rokonának: Eisenlohr Marinak élete 22-ik évében, folyó hó 5-én d. u. 6 órákor tüdővész következtében, hosszas szenvedés után történt kimúlt. Deesen, 1880. ápril hó 5-én.

— **A parajdi gyufagyár** kétségkívül egyike a legtekintélyesebbeknek hazánkban. Nagy ok, hogy figyelemre méltassuk — még nagyobb, ha elgondoljuk, hogy a gyárnak kivitele is van. Ez okból van egy pár szavunk a gyár tulajdonához. Az egyik a feliratokra vonatkozik, mely legtöbbszőr maig sem a német. A saját annak idején keményen megróttá azon iparosokat, kik a párisi kiállításra német felirattal látták el kildeményeiket. Jogosan. Ideje volna valahára a parajdi gyufagyár tulajdonosának is rájönni, hogy Magyarországon is hol a hivatalos nyelv nem német és magyar, hanem csak magyar és csakis magyar. Ez a megjegyzésünk a formát illetőleg. A másik a lényegre vonatkozik. A városunkban használt u. n. „szalon” gyufák t. i. annyira ellentmondanak nevének, s annyira „meggyújtathatlan fák” hogy kénytelenek vagyunk a gyakori tüzesetek által háborgatott Háromszékme gyét figyelmeztetni, hogy a tüzesetek ott csak akkor maradnak ki teljesen, ha minden más gyufagyári termék eldoboztatik és kitiltatik a rögtön itélő bíróság területéről, s egyedül a semmiképpen nem használható parajdi gyufa engedetik meg törvényes és közönséges használatra.

— **Katonarabok szökése.** Miskolczról írják: „Csütörtökre virradóra éjjel a helybeli katonafegyházból hét nehéz rab akart megszökni. Sikertült volna is tervük, ha közülök egy a szökés előtti este titkon el nem árulja a tervet a profoznak, mire a börtönt megvizsgálták s kiderült, hogy a rabok egy véső segítségével által át akarták törni a falat. A szökéstervezők azt is bevallották, hogy szándékukban volt az utcán álló őrszemet megfojtani s így elmenekülni. A rabok valamennyien 5—8 évre voltak elítélve s várfogságra voltak szállítandók. Tegnap láneczra verve magányos sötét kamrába zárták őket. A följelentő jutalma néhány hónap büntetés elengedés lesz.”

Vegyes hírek.

— **Egy szomorúfű — két sirhalom.** Többféle rajzból ismeretes azon sirhalom, mely egykor Sz.-Helénában I. Napoleon hamvait tártatagába. A minden pompát nélkülöző sírkövet egyszerű rácszat veszi körül s a sirhalomra hatalmas szomorúfű hajtja le ágait. Evelyn Wood tábornok, ki Eugenia ex-császárnét most Afrikába kíséri, néhány ágat szerzett most magának ezen szomorúfűről, hogy elültesse ezeket azon helyre, hol a fiatal Lulu hercege életét veszti.

— **Kérvényező az utcán.** Bécsben a napokban a király meglátogatta a keleti muzeumot. Midőn a Schotteringen át a Burgba vizsahajtatott, egy 50 éves ember az udvari fogat után szaladt, kérvénnyel kezében. „A király meglátta, őt s intett a kocsisnak, hogy lépést menjen. Az ember utólrte a fogatot s ő felsőge átvette iratát, aztán tovább hajtatott.

CSARNOK.

1858. 1860.
3548. 1801.

SZABAD KIRÁLYIKOLOSVÁR VÁROSSA POLITIE DIRECTORÁNAK INSTRUCTIOJA.

MÁSODIK RÉSZ.

A' Városnak tisztán való tartásáról:

(Folytatás.)
§. 6.

A' Pervata székből ki-hordatni szokott ganéjt éjtszakának idején jó abrontos hordóban jól bé-dugva, és olyan helyekre engedje hordatni, hogy a' mián sem az ember' egészsége, sem a' levegő-ég meg-ne romoljék.

Erre vigyáztatni a Politie Director kötelessége a' Fertály Kapitányjai által, minthogy közelebbiről a' Fertály Kapitányjai' kötelességek.

§. 9.

Az olyan mesterségeknek üzésében, a' mellyek-által az egészség' ártalma okozatik, úgy-mint a' Szappany-főzésék, Timároknak tserézések, Szűtsőknak tsavázásokkal, ökröknek és bárányoknak mind egy helylen való nyúzásokkal olly' rendet tégyen, hogy sem a' Piatz, sem az utza meg-ne büdösödjék. —

§. 10.

A' Kútakat, a' folyó Csorgókat-is nagy szorgalommal minden tisztátalanságtól őriztesse, és mihelyt valamely kút, avagy forrás meg-veszne, aztat leg-ottan meg-tisztíttassa, azon-kivül-is minden kútak esztendőnként meg-tisztíttassanak, s mentől több kútakat, s' forrásokat lehet nyitni, a' Magistrátustól szabadságot, és költséget nyervén, mind benn a' Városban, mind kűnn a' mezőn ásatni, és nyíttatni el-ne mulassa.

A' meg-veszett levegő-égl kútaknak tisztításához fogni addig szabad nem lézen, míg fűstölés, vagy más mozgatás által az bátorságossá nem-tétetik —

A' már készen-lévő, de a' rosszsz conservatio miatt nem-használható Fertály' kútjait-is mind benn, mind kűnn haszon-vehető állapotra tettesse, a' Fertály' Kapitányjait e' Tártyban lévő kötelességekre haladék-nélkül szorítván, az engedetlen, vagy restes Kapitányokat pedig 3. forintokig, vagy 48 órai árestummal toties-quoties meg-büntesse — a' Fertály kútjai' felállításaira pedig szükséges fák kivántatván, a' Tanátso' hogy a' Város erdejéből ezen szükséges végre elegendő fát adattasson, requirálja. — mivel itten a' Szamos vizéből élnek a' Pólgárok, e' végre olly' rendelés tetessék, hogy a' folyó Szamos' vizében semmi-nemű rusnyaságok (mellyek-iránt maig-is sok rendelések tétettek a' Tanátis által) ne-folyjanak, és kender-is a' folyó-vizbe ne-áztassék a' folyebb meg-írt büntetés alati, mely a' vétkekre háromlik. (Polyt. köv.)

Nemzeti színház.

Bérlet 173-ik szám.

Kolozsvárt, vasárnap 1880. ápril 11.

A Vöröshaju.

Eredeti népszimű, dalokkal 3 felv. Irta Lukács Sándor. Zenéjét Erel Gyula. Rendező Szontgyörgyi.

Kezdeté 7 órákor. Vége 10-kor.

Felőlés szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉ R.*)

Fogorvos Perl József

American Dentist Dr. of Dental Surgery (tudorá avattatott a philadelphiai Dental College-ben.

Jelenleg **Tordán** időzik és működését ott f. h. **13-ig folytatja.**

9—30

*) E rovat alatt megjelenő cikkekkért semmi felelősséget sem vállal a szerk.

Nagy raktára mindennemű
gyapju-kelmék-, Cachmir-, Rips-Mohair-,
Luster-, mosóruhakelmék,
Millefleur-, Cretton-, Zephir-, Csipke-
függönyök- és szőnyegeknek
meglepő
OLCSÓ ÁRON.

BÉCSBÓL.

Nagy raktára mindennemű Juta- és Rips
butorkelméknek,
len- és fejréneműeknek.
Férfi- és női nyakkendők, francia, leg-
nyabb Lavalliere és ezer más czikk
meglepő
OLCSÓ ÁRON.

HIRSCH S. & Comp árucsarnok Bécs. Mariahilfer utca Nr. 1. (A gabnapiacz sarkán.)

Olvasóinkhoz!

Már a múlt esztendőben tudatta a legtöbb újságban messzeföldön ösmert árucarnoka a Hirsch S. és társa háznak, hogy üzlethelyiségeit **megnagyobbitotta** s a rendkívüli kereslet miatt szükségét látta a székvárosban több fiókintézetet állítani fel.

Most a czég azon sensatiós és kizárólag a **távolabbi vásárlókat** érdeklő **ujtást** közölheti, hogy 10 forintot meghaladó megrendeléseket **változtatlanul** olcsó áron és mostantól kezdve

franco és költségmentesen

bárhová szállítja.

Az ezáltal felajánlott előny igen jelentékeny, mivel a portékának a postadíj által való **megdrágulása** tökéletesen megszűnik és a postai csomag szállítási díjának kifizetése által a Hirsch S. & társától vásárolt áruk az osztrák-magyar monarchia legtávolabbi tartományaiban is épen olyan olcsókká lesznek, mint a bécsi vásárlókra nézve.

Ragaszkodva azon alapelvhez, hogy az árak rendkívüli olcsósága mellett csak jó árut szolgáltatassunk és hűségesen az üzleti jelszóhoz: „solid és reel”, minnek a czég általános keresettségét, sőt azon megtiszteltetést köszöni, hogy évek óta a legmagasabb udvarrészéről tekintélyes megbízásokkal lett kitüntetve — ezen czég annál könnyebben túlszárnyal minden versenyt, mivel csak **készpénzzel vásárol be** és ennek következtében **minden másnál sokkal olcsóbban jut a cikkekhöz.**

Végül minden oldalú tájékozás végett különösen figyelmeztetünk, hogy új berendezés következtében az árucsarnokhoz és fióküzleteihez intézett minden megrendelés csak az arra berendezett nagy kiadó-helyiségekben Hirsch S. & társánál Mariahilferstrasse N. 1. összpontosítottak és eszközöltek.

Egy kisebb próbamegrendelésből bárki meggyőződhetik a cikkeket kitűnő minőségéről és különös olcsóságáról, annyival is inkább, mivel nem tetsző cikkeket visszavétetnek vagy kicseréltetnek. Szíves megrendelések **utánvétellel**

gyorsan teljesíttetnek és mintagyűjtemények árjegyzéket mellett ingyen és franco bárhová küldetnek

HIRSCH S. & Co.

árucsarnoka által

(104) BÉCS 3—3

Mariahilferutca N. 1.

(A gabnapiacz sarkán.)

Próba-kivonat a fennebbi czég árjegyzékéből.

1 Garnitúr elegans Ripstakaró (2 ágytakaró, 1 asztalterítő) ára	8 ft 50 kr.
1 darab 1 ¹ / ₂ szép, fehér Piquet ágytakaró , rojtokkal	3 ft 90 kr.
1 „ ötégyed b örváson, la Canefass, Gradi, finom chiffon, harminez rőfös darabja	7 ft 80 kr.
1 „ férfi utazó plaid, 5 rőf hosszú	5 ft 50 kr.
1 „ női ing vagy corsett, szépen kiállítva	1 ft 05 kr.
1 „ női fűzőáll barna vagy fehér kanál-planchettel	2 ft 50 kr.

Legújabb tavaszi és nyári ruhakelmék nők számára óriási választékban, méterenként 35 kr.	
Legújabb finom ruhakelmék nagyobb, de épen oly olcsó árakkal.	
Hatnegyed szélességű, szép fekete Cachemire per meter 65 kr.	
Hatnegyed szélességű ruha-Cachemir, francia. Beiges tisztá gyapju, legújabb színekben, per méter 1 ft.	
1 darab kilencnegyed, fekete, finom Cachemir-kelme, hosszú selyem rojtjal	3 ft — kr.
1 „ fekete Moiré-alsóruha	2 ft — kr.

855 szám
1880.

Hirdetmény.

A méltóságos bányaigazgatóságnak jelen évi 1624—596 számú rendelete alapján, a marosújvári m. kir. sóbányahivatal, jelen évi szükseglete fedezetére 20 ezer darab új valóságos tiszta kender erős negy-nyitós szövetű — egy folyó meter hosszú és negyvenöt centimeter széles, varrás nélküli zsákoknak beszerzése tekintetéből, **jelen év május hó 13-án délelőtti** írásbeli ajánlatok tételével és zsák minták bemutatásával árlejtés fog tartatni.

Ezen árlejtésre pályázhatnak, csakis a magyar korona tartományban adózó polgárok, minél fogva a vállalkozni óhajtok felkérértnek ajánlataikat 50 kros bélyeggel ellátva, az összes szállítmány értékének 5 százalék bánatpénz melléklételével a nevezett nap reggeli 10 óráig a marosújvári sóhivatali irodában beadni.

A szerződés feltételeiről, hivatalos órákban bármikor, felvilágosítást adhat nevezett hivatal.

Magy. kir. sóbányahivatal. (153) 3—3
Marosújvárt, 1880. April hó 5-én.

GAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek figyelmébe ajánlani, hogy általános jó hirben álló gyártmányaink meghonosítása végett czélszerűnek láttuk

BOKROS ÁDÁM czégnél

KOLOZSVÁRTT,

a hol gépeim gyári áron árultatnak, a kelendőbb cikkekből egy minta-raktárt tartani, azon megjegyzéssel, hogy nevezett czég bármely árjegyzékünkben előforduló gép vagy géprészletre rendeléseket elfogad, a melyek gyors és pontos teljesítést eszközöl

Clayton és Shuttleworth

(127) 13—* Bécsben.

BOKROS ÁDÁMNÁL KOLOZSVÁRTT.

(10) BERGER 16—18

KÁTRÁNYTOKOCSKÁI,

legtisztább gyógykátrány gelatin lemezen, mindig pontosan adagozva, növekedő kedveltségnek örvendenek, mint biztos szer mellőzölés, **légcsőgyulladás** és **tüdőnátha** ellen, s mint lényeges enyhítő szer **gumó- és tüdővész-bajok**ban. A kátrány gyógyhatását tok- vagy labdac-alakban legújabb időben Reclam tanár is bizonyította Lipcsében, s francia tekintélyek már évek óta dicsérik. A Berger-féle kátrány-labdacsok jelessege fölül szakférfiak és gyógyszerész lapoktól számos ítélet és laikusoktól elismerő iratok állnak rendelkezésre.

A Berger-féle kátránytokocskák naponta 1—2-szer 2—3 stb. darabot kell bevenni evés után; ekkor igen könnyen olvadnak fel, s legkevésbé sem terhelik a gyomrot. — Egy üveg ára, használati utasítással, 1 ft.

BERGER KÁTRÁNYCZUKORKÁI

a nyálkás és égvényes szerek beburkoló, nyáloldó és ingeresillapító tulajdonságával párosítják a kátrányt, s évek óta a legáltalánosabb elismerésben részesülnek, mint kitűnő szer a **lélekző szervek náthája, nyálkássága, rekedtsége** és **köhögése** ellen. valamint utókuraként a **légcső** és a **tüdő gyulladásos bajai** után. A Berger-féle kátrányczukorkákról szóló tudományos ítéletek és számos elismerések mindenki előtt ismeretese. — Naponta 2—3-szor kell belőlük 2—3 darabot venni. Rekedtség és nyálkásság esetén különösen reggel és este. Egy bádog szelence ára, használati utasítással, 50 kr. Az osztrák-magyar birodalom majd minden gyógyszerházában lelhetni raktárt mindkét készítményből.

Főszállitás Hel G. gyógyszerésznél Troppauban, osztr. Sziléz.

Jogosított raktárak: Kolozsvárt Székly M., dr. Hintz Gy. és Bíró J. gyógyszerészeknél. — Dicső-Sz. Mártonban: Weber. Szebenben Teuseth. Brassóban: Stenner gyógyszerészeknél.

Felhívás!

A létesítendő szamosvölgyi vasútnál a Szamos folyón építendő hidakhoz, kisebb hidak és átvezetkekhez szükségeltetnek következő fa-anyagok, n. m.: Czölöpök a 3 Szamos hidhoz négyszögletes faragott tügyfák 30 cmeter oldalhosszal, melyek azonban az alsó végétől 4 méter hosszan gömbölyűt lehetnek 32 cmeter középmérvével:

48 darab, hosszúsága 7.0 meter.	60 darab, hosszúsága 9.0 meter.
60 „ „ 10.0 „	24 „ „ 8.0 „
Kisebbs hidak- és átvezetkekhez szükségeltet czölöpök gömbölyűt tügyfák 30 cmeter középmérvével:	
70 darab, hosszúsága 4.0 meter.	26 darab, hosszúsága 6.5 meter.
80 „ „ 4.5 „	14 „ „ 7.0 „
40 „ „ 5.0 „	20 „ „ 7.5 „
26 „ „ 5.5 „	8 „ „ 8.0 „
38 „ „ 6.0 „	

Faragott tügyfa gerendák és fanemek a kisebb hidak- és átvezetkekhez:

Kereszt méret 25/25 20 darab, hosszúsága 2.20 meter	
„ „ 20 „ „ 2.68 „	
„ „ 25/30 36 „ „ 2.20 „	
„ „ 14 „ „ 2.50 „	
„ „ 33 „ „ 2.70 „	
„ „ 36 „ „ 3.10 „	
„ „ 33/37 14 „ „ 5.10 „	
„ „ 14 „ „ 9.05 „	
„ „ 6 „ „ 13.50 „	
„ „ 15/27 7 „ „ 2.20 „	
„ „ 23 „ „ 2.50 „	
„ „ 15/20 14 „ „ 4.50 „	
„ „ 12 „ „ 6.50 „	

A szállítási hely és idő, valamint az árak és fizetési feltételek iránt a Szamosvölgyi vasút létesítő bizottsága titkári hivatalánál Deesen folyó év **április hó 17-ig** bővebb felvilágosítások nyerhetők.

Felhívtnak továbbá mindazok, kik az alépitmény, felszerkezet, magas építmények, távirda pálya kerítés és elzárás stb. stb. vállalatokból részben, akár egészen átvenni óhajtanak, jelentkezéseiket ugyancsak e hó 17-ig a fennebb említett titkári hivatalnál tegyék meg.

Deesen, 1880. április 8-án.
(156) 1—3 A szamosvölgyi vasút létesítő bizottsága.

Üzlet-változtatás.

Alólírtak van szerencsém a helyi és vidéki n. é. közönséggel tudatni, miszerint fizetemet a Széchenyi-utca 2. szám alatti saját házamba helyeztem által, hol is elvállalok minden néven nevezendő új és épületjavítási munkákat, takaréktűszelyeket nagy és kis vendéglők számára, kert- és sirkerítéseket, ablak-rostélyzatot párisi és angol minták szerint; nemkülönben különösen ajánlom ajtó-vasalásaimat, mely jobbra és balra egyaránt kinyitható.

A legolcsóbb árak és pontos kiszolgáltatásról kezeskedem. Épület-munkákról árjegyzéket ingyen és bérmentve szolgáltat tisztelettel

(71) 9—10
Seemann József,
gépmű és épület-lakatos.

Capsule de Matéo de Grimault & Cios Pharmaciens á Paris.

Matico-készítmények

Grimault és társa párisi gyógyszerészekről.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takár s mindennemű idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógykezelésénél; következő alakban léteznek: (13) 16—20

1. **Matico befeckendő** Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekintető a legmakaesabb nyálkás folyások ellen.

2. **Matico-millyék** Grimault és társától, melyeket a gyomor megterhelése nélkül élvezhetni, mert a gabnatápanyag-lemez csak a végébe jutásakor olvad fel.

Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Ráckerstrasse 1. Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15. — Főraktár Magyarországra nézve Török József gyógyszerésznél Budapesten. — Kolozsvárt: Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszerész uraknál.

Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1. Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15. — Főraktár Magyarországra nézve Török József gyógyszerésznél Budapesten. — Kolozsvárt: Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszerész uraknál és Gergely Ferencz fűszerkereskedésében.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Figyelmet!!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel u. m. a. n. érd. egyetemi ifjúsággal tudatni, hogy az üzletemben lévő ártickeknek nagy ár leszállítás történt.

ft kr.	ft kr.
1 posztó gyermek kalap . . . 1.10	1 gyermek fedele szekér . . . 8.—
1 férfi posztó kalap . . . 1.60	12 inggomb, fekete . . . 5
1 férfi kemény kalap 2.50-tól 3 f.	8 matring király gyapott . . . 1.35
1 pár gyermek fél cipő . . . 80	8 matring pottendorfi gyapott . . . 70
1 pár gyermek fűzős félczipő . . . 1.40	12 karika gépezérna . . . 65
1 pár gyermek czugos cipő . . . 1.30	12 karika finom ezérna . . . 85
1 pár fiu bőr czugos cipő . . . 3.30	1 napraforgó szappan . . . 40
1 pár női czugos bőr cipő . . . 2.80	1 eszki szappan . . . 65
1 pár női czugos brünel cipő . . . 3.30	1 eszki kenőcs . . . 40
1 pár férfi bőr cipő . . . 4.—	50 árkas levélpapír . . . 30
1 pár glassé férfi kesztyű . . . 95	50 levél boríték . . . 15
1 pár női glassé 3 gombu . . . 1.—	25 varó tű . . . 4
1 drb eszernyő . . . 95	25 varó tű arany foku . . . 8
1 drb szőr eszernyő rugóval . . . 1.60	12 tyukszem gyűrű . . . 20
1 drb selyem eszernyő rugóval 4.—	20 matring varó ezérna . . . 10
1 drb színes oxford ing . . . 70	12 réz író penna . . . 5
1 drd sima finom ing . . . 1.40	12 penna tartó . . . 5
1 drb finom lábravaló . . . 90	

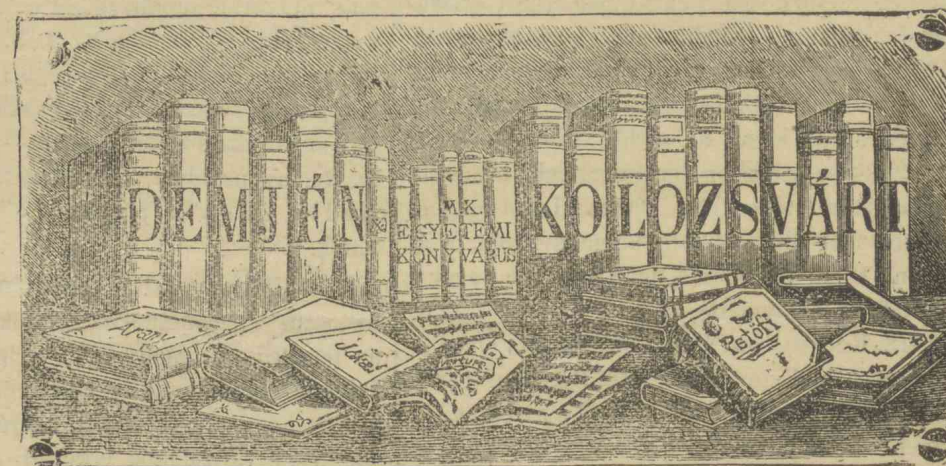
Mindezekben kívül gondolható galantia, nűrnhergi és rövid ártickek nagy választékban kaphatók.

Kohn Lajos.

(117) 4—52 Főterem Br. Jósika ház alatt.

Könyv-mű és zenemű raktár.

Bárhon megjelent és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

(29) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 30—*

A z idényre

ajánlom a t. cz. hölgyeknek dűsválasztóku raktárat tavaszi selyem és tül kalapokból. Ujdonságokat francia gyöngy-kalapokból. Nagy gyűjteményt francia virágokból és tollakból. Mintarajok ingyen és bérmentesen. Szalma és hárekalapok tisztítás, festése és alakítás végett elfogadtatnak. Vidéki megrendelések gyorsan teljesíttetnek.

Hampelné,

(157) 1—* Bécs, IV. Hauptstrasse Nr. 5. „Zur Elsa von Brabant”.